

ارزیابی وضعیت ایمنی سالن های ورزشی چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان

مجله علمی پژوهش در مدیریت و مطالعات اجتماعی (سال پنجم)
شماره ۱۶ / تابستان ۱۳۹۸ / ص ۱۱۶-۱۳۶

حسین میر^۱، نجمه شفیعی^۲

^۱موسسه آموزش عالی عرفان کرمان، ایران، کرمان.

^۲دانشجوی رشته مدیریت اماکن و تاسیسات ورزشی، موسسه آموزش عالی عرفان کرمان، ایران، کرمان.

نویسنده مسئول:

نجمه شفیعی

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، ارزیابی وضعیت ایمنی سالن های ورزشی چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان می باشد. تحقیق حاضر از نوع توصیفی پیمایشی بوده و از طریق چک لیست محقق ساخته ارزیابی ایمنی سالن های ورزشی اجرا گردید که ضریب پایایی آن ۰/۹۲ تعیین شد. جامعه آماری تحقیق که شامل ۱. کلیه سالن های ورزشی چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان که ۵ سالن بود و ۲. تمامی ورزشکاران مراجعه کننده به این سالن ها که ۱۰۰ نفر بودند. نمونه آماری تحقیق برابر با جامعه آماری انتخاب شد. نتایج نشان داد که در مجموع ارزیابی، وضعیت ایمنی سالن های ورزشی چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان متوسط می باشد. که در این میان مولفه تأسیسات، ساخت و ساز و داخل زمین ها با میانگین ۱/۶۷ از ۳ دارای وضعیت متوسطی می باشد، مولفه جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش کف سالن ها با میانگین ۱/۳۸ دارای وضعیت نامطلوب وضعیف است و مولفه تجهیزات و لوازم، حریم ها و خطوط با میانگین ۲/۱۴ دارای وضعیت متوسط می باشد و بین سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان و همچنین بین نواحی مختلف آموزش و پرورش شهر کرمان نیز از نظر ایمنی کل و مولفه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش کف سالن ها اختلاف معنی داری وجود دارد. با توجه به یافته های این تحقیق پیشنهاد می شود مسئولین سالن ها و سایر دست اندر کاران سالن های ورزشی چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان توجه بیشتری به وضعیت تأسیسات، ساخت و ساز و داخل زمین ها، جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش کف سالن ها و تجهیزات و لوازم، حریم ها و خطوط بنمایند.

واژگان کلیدی: ایمنی، سالن های چند منظوره ورزشی، آموزش و پرورش

مقدمه

افراد سالم، اندیشمند و خلاق جهت آینده ای مطمئن هدف آرمانی تمام جوامع بشری می باشد، به طوری که نیل به این مرحله، از اهم اهداف دولتمردان و مردم هر جامعه ای است (کشاورز و همکاران، ۱۳۹۲). آموزش و پرورش یکی از عوامل توسعه فرهنگ در جامعه است و تربیت بدنی یکی از بازوان قدرتمند آن است که از طریق تقویت قوای جسمانی باعث بهبود هر چه بهتر آن می گردد. هدف آموزش و پرورش؛ تعلیم و تربیت افراد بشر است. ورزش و تربیت بدنی در کشور ایران رشته نوپایی است که هنوز هم تقریباً به شکل سنتی اداره می شود. تربیت بدنی و ورزش برای اینکه بتواند وظایف خود را به نحو احسن انجام دهد، به عواملی همچون مدیران و افراد متخصص در زمینه ورزش، مربیان کارآمد، اماکن ورزشی مناسب و ایمن و امکانات ورزشی مطلوب نیازمند است. در این میان ایمنی اماکن و تأسیسات ورزشی بسیار حائز اهمیت می باشد. همه این فعالیت های بدنی هنگامی معنا و مفهوم می یابند و به اهداف خود، دست پیدا می کنند که در محیط ایمن و با تجهیزات و امکانات مناسب و استاندارد انجام شوند. یکی از مهمترین مواردی که باعث وقوع آسیب در بین ورزشکاران می شود رعایت نکردن اصول ایمنی و بهداشتی در اماکن ورزشی می باشد. باید به خاطر داشت که هدف اصلی فعالیت بدنی، حفظ سلامتی است. اگر یک فعالیت بدنی رویکرد اصلی تربیت بدنی را به مخاطره بیندازد، ارزش و اعتبار خود را از دست می دهد (خواجه کریم الدینی، ۱۳۹۲). به نظر می رسد مسئله ای که کمتر مورد توجه قرار گرفته، وجود فرایند کنترل و متعاقب آن رعایت استانداردهای تعیین شده در اماکن و فضاهای ورزشی است (فارسی، ۱۳۸۵). بنابراین، باید به دید انتقادی در آنها نگریست. هر عامل خطرزایی که بتواند بر سلامتی کاربران تأثیر منفی داشته باشد، باید مورد توجه مدیران و مسئولان اماکن ورزشی قرار گیرد. وجود موانع و وسایل غیر استاندارد و خطرناک، سطوح نامناسب و غیر ایمن، عدم رعایت فاصله استاندارد زمین های بازی تا دیوارها و حصارهای اطراف زمین ها، استفاده از وسایل و تجهیزات مستهلک و فرسوده، نصب نامناسب تجهیزات زمین های بازی و سقوط تجهیزات می تواند موجب بروز آسیب های بدنی و در مواردی مرگ و میر کاربران اینگونه فضاها، و خسارات جانی و مالی جبران ناپذیر گردد (آقائی نیا، ۱۳۷۴؛ میتچل و همکاران، ۲۰۰۷). یکی از مهمترین بخش های اماکن ورزشی چه سرپوشیده و چه روباز زمین های موجود در این اماکن می باشند. عدم رعایت فاصله مناسب از دیوارها، وجود وسایل اضافی در اطراف زمین، استفاده از کف پوش های نامناسب و غیر استاندارد از جمله عواملی هستند که می توانند درصد بروز آسیب های ورزشی را در سالن های ورزشی افزایش دهند (بای، ۱۳۸۷). حسین پور و همکاران (۱۳۹۱) مهمترین مکانیسم وقوع آسیب های ورزشی را برخورد با زمین دانسته و نتیجه گرفته اند هرچه فضاهای ورزشی کوچکتر باشد میزان بروز آسیب ها افزایش پیدا می کند (حسین پور و همکاران، ۱۳۹۱). بنا به گفته پارکز (۱۹۹۸) مدیران رویدادهای ورزشی و تأسیسات آن باید با وظیفه قانونی مراقبت از، بازیکنان و مسئولان که برای تأمین ایمنی در قبال صاحبان تشکیلات و تماشاگران بر عهده دارند، آشنا باشند. بی اطلاعی از عوامل خطر ساز در فضاهای ورزشی هیچ گاه توجهی برای تهرئه از مسئولیت سنگینی که بر عهده مدیران و برگزار کنندگان ساعات درسی و ورزشی نهاده می شود نخواهد بود (پارکز، ۱۳۸۲). مسائل مربوط به ایمنی اماکن ورزشی و فضاهایی که در آنها به فعالیت ورزشی پرداخته می شود معمولاً کمتر مورد توجه قرار می گیرد. در صورتی که حوادث مربوط به برگزاری مسابقات و تمرینات آمادگی ورزشکاران می تواند پرهزینه و ناگوار باشد (فارسی، ۱۳۸۵). موارد خطر ساز در فضاهای ورزشی که باعث بروز صدماتی شده است بسیار زیاد می باشد اما بدون تردید پیشگیری، آسانتر و کم هزینه تر از درمان است. با ایجاد محیطی امن برای کاربران اماکن ورزشی می توان از بروز بسیاری از آسیب ها و حوادث ایجاد شده در این اماکن جلوگیری کرد. مکان های ورزشی را می توان به دو دسته روباز و بسته تقسیم کرد. آموزش و پرورش با کمک سایر دستگاه های تخصصی ورزش کشور همچون وزارت ورزش و جوانان اقدام به ساخت اماکن ورزشی نموده است. سالن های ورزشی متعلق به آموزش و پرورش فضاهای بسته ای هستند که معمولاً برای تمرین تیم های ورزشی منطقه یا ناحیه و همچنین سایر فعالیت های آموزشی مربوط به کانون های ورزشی و اجرای مسابقات استفاده می شود. در مکان هایی با آب و هوای نیمه بیابانی چون شهر کرمان به دلیل ناسازگاری های آب و هوایی با فعالیت های ورزشی روباز، در بیشتر ماه های سال، سالن های سرپوشیده نقشی موثر در پیشبرد اهداف تربیت بدنی و ورزش خواهد داشت (خواجوی، ۱۳۹۴). امکانات مورد نیاز در سالن های ورزشی نظیر دوش، رختکن، سرویس های بهداشتی، کف پوش، سیستم گرمایی و سرمایی، صوت و نور مناسب در سالن ها، سبب ممانعت از بهره برداری اصولی از این اماکن شده است (غفوری و همکاران، ۱۳۸۰). آنچه در این بین بیشتر سبب نگرانی می شود، صدمات ورزشی وارده ناشی از عدم کیفیت و ایمنی فضا و تجهیزات ورزشی، بر ورزشکاران است. اما روز به روز تزايد حوادث و صدمات ورزشی و حوادث ناشی از نقص تجهیزات ورزشگاه ها، چالشی را در برابر متخصصان و صاحب نظران علم تربیت بدنی قرار داده است. بنابراین ضرورت دارد تا وضعیت ایمنی اماکن ورزشی شهر کرمان در وهله نخست روشن گردد و مشخص گردد که، آیا وضعیت ایمنی

داخل زمین های ورزشی، تجهیزات وامکانات ورزشی، فضاهای محصور زمین های ورزشی و نیز وضعیت ایمنی سکوها، پوشش ها و زمین های برگزاری مسابقات ورزشی در حد قابل قبولی است؟ آیا وضعیت حرارتی و تهویه ای اماکن ورزشی مناسب است؟

پیشینه تحقیق و مبانی نظری

پیدایش استاندارد اماکن ورزشی

رعایت استانداردهای ورزشی نیاز به تجربه دارد و این تجربه ابتدا در آلمان شکل گرفت. مسایلی که در آغاز، با هدف سر و سامان دادن به اوضاع اماکن و فضاهای ورزشی این کشور مورد بحث و بررسی قرار گرفت عبارت بودند از:

الف) انتخاب محل و پراکندگی تأسیسات تفریحات سالم (اماکن تفریحی).

ب) وسعت اماکن و تأسیسات.

ج) نیاز سرانه به اماکن ورزشی.

د) تهیه طرح جامع در سطح هر استان.

در سال ۱۹۳۳ در آتن، کنگره شهرسازی برای بررسی ترکیب و تلفیق مناطق مسکونی با مراکز بازی و آموزشی در فضای سبز تشکیل شد. نتایج تصمیمات این کنگره در شهرسازی آلمان تأثیر چندانی نداشت و فقط باعث شد که فکر به وجود آمدن استانداردهایی برای کلیه تأسیسات ورزشی شکل بگیرد. تا سال ۱۹۵۰، الگوها و استانداردهایی برای ساخت زمین های روباز و سالن های سرپوشیده به دست آمد و در سال ۱۹۵۶ برای اولین بار این مساله (ساخت اماکن ورزشی) از دید شهرسازی مورد توجه واقع شد. در این سال، استانداردهای اماکن ورزشی برای تفریح گاه های دارای امکانات ورزشی و اماکن و تأسیسات ورزشی مورد نیاز مراکز کوچک، از سوی کارشناسان ورزش و شهر سازی، تحت نظر کمیته المپیک آلمان مورد بررسی قرار گرفت. این استانداردها اولین استانداردهای ورزشی بودند که تهیه شدند. در سال ۱۹۶۰، در دومین بررسی که از سوی کمیته المپیک انجام شد، کمبودهای تأسیسات ورزشی روشن و طرح طلایی برای سلامتی، بازی و تفریح مردم به دولت و مجلس پیشنهاد شد. اگر چه احداث تأسیسات ورزشی مورد نظر این طرح به پانزده سال بعد موکول شد، ولی این تلاش سرآغاز پیدایش استاندارد اماکن و تسهیلات ورزشی در جهان به شمار می رفت (مظفری، ۱۳۸۸).

مدیریت اماکن از روزگار باستان تا نوین

با وجودی که اماکن در طول سال ها تغییرات قابل توجهی یافته اند، ولی مدیریت و نوع وظایف آن تا حدودی ثابت مانده است. همان گونه که در تئاترها و سیرکوس ماکسیموس درجات مختلفی برای نشستن افراد وجود داشت، امروزه نیز شاهد درجات مختلفی برای نشستن تماشاگران هستیم. همانند قرون و اعصار گذشته که افراد مهم جایگاه های برتر را رزرو می کردند، امروزه نیز جایگاه های ویژه و مکان های مرفه اماکن ورزشی وجود دارد. بیش از نیمی از مشتریان از فعالیت ها و عوامل پشت صحنه یک رویداد بی خبرند. کارکنان امنیتی، کارگردانان پشت صحنه و خدمات پزشکی تنها چند مثال کوچک از خدمات حمایتی پشت صحنه هستند. در دوران باستان نیز کارمندانی وجود داشتند که کار آنها حفظ شرایط طبیعی و نرمال بوده است. در کولیزیوم که از اماکن ورزشی روم باستان می باشد ملوانان برای راه اندازی سایبان های رنگی (جهت حفظ تماشاگران از گرمای آفتاب) به کار گرفته می شدند. کمانداران در جایگاهی بر فراز جمعیت مستقر می شدند. آنان جهت مقابله با تماشاگران سرکش، شرکت کنندگان خاکی یا حیوانات بکار گرفته می شدند. صرف نظر از نوع سرگرمی ها، بسیاری از نگرانی های مدیریتی یکسان هستند. برخی از موضوعات و ملاحظات که پس از قرون متمادی هنوز هم در روزگار کنونی وجود دارد عبارت اند از:

- کنترل جمعیت عظیم افراد در حال حرکت
- مدیریت افراد و جمعیت سرکش و خشن
- انعطاف پذیری در مدیریت مکان های چند منظوره (مانند گلاباتورها و جنگ های دریایی ساختگی، بسکتبال و نمایش)

- فراهم کردن امنیت و محافظت از افراد مهم
- کنترل انواع جرم های خرد و جزیی ناشی از تجمع بزرگ افراد
- تمیز و قابل استفاده نگه داشتن اماکن
- هدایت سیاست های مرتبط با سرمایه گذاری مناسب برای اماکن عمومی

البته در طول سال ها تغییراتی در اماکن ورزشی ایجاد شده است. برخی نگرانی هایی که امروزه وجود دارند و در دوران باستان مدیران را دچار مشکل نمی کرده اند شامل موارد زیر هستند:

- ✓ نصب و راه اندازی سکوهای دوربین تلویزیونی و ارتباطات کابلی تلویزیونی
- ✓ فراهم آوردن شرایط مطلوب برای مطبوعات از قبیل اتاق های مصاحبه و اتاقک های مطبوعات با دسترسی به اینترنت
- ✓ فروش فضای تبلیغاتی و حق نامگذاری
- ✓ فراهم آوردن اتاق های تمرینی برای ورزشکاران
- ✓ رعایت مسایل قانونی مربوط به محیط، کاربری، دسترسی و سایر موارد قانونی
- ✓ به کارگیری سیستم های گرمایشی و تهویه هوا.

این تفاوت ها در طول سال ها و در اثر تغییر مالکان و تأمین کنندگان اماکن ورزشی به وجود آمده و تکامل یافته اند. در ابتدا دولت و کلیسا ها در پشت اماکن ورزشی قرار داشتند. با این حال، با افزایش سرمایه مالی در ورزش در قرون ۱۹ و ۲۰، سرمایه گذاری خصوصی در اماکن عمومی را سودمند معرفی کرده اند، حتی موقعی که سرمایه ملی برای ساخت اماکن استفاده شود. تغییرات زیادی توسط مدیران با هدف کسب بیشترین درآمد از اماکن رهبری شده است (گیل فرد، ترجمه اسدی و همکاران، ۱۳۸۸).

تاریخچه اماکن ورزشی در ایران

شواهد نشان می دهد که ایرانیان از دیرباز به تربیت بدنی، اهمیت خاصی می دادند. به طوری که از زمان ایران باستان، انواع مکان های ورزشی مانند "الونزا" (محل تعلیم فنون جنگی و ورزش)، "چرتا" یا "اسپریس" (میدان اسب سواری) و زورخانه و انواع میداین وسیع برای چوگان، اسب دوانی، تیراندازی و غیره وجود داشته است. پس از ایجاد ورزش نوین در ایران، از اوایل قرن چهاردهم، انواع باشگاه های ورزشی در ایران تأسیس گردید که اولین باشگاه ورزشی، باشگاه "ایران" بود که در شهر تهران با مشارکت عده ای از اعیان و اشراف و نمایندگان سیاسی خارجی تشکیل شد. در این باشگاه به ورزش اسب سواری و مسابقه های چوگان توجه خاصی می شد. دومین باشگاه ورزشی، باشگاه ژیمناستیک و اسکریم بود که توسط میرمهدی ورزشنده افتتاح شد، و سومین باشگاه به نام اجتماعین، در سال ۱۳۰۶ تأسیس گردید. از سایر باشگاه های کشور در این زمان می توان باشگاه فردوسی مشهد، باشگاه گیو بندر انزلی، باشگاه خلیج و جنوب خرمشهر و باشگاه کازرونی اصفهان را نام برد. علاوه بر آن، ورزشگاه شهید شیرودی، مجموعه ورزشی آزادی، مجموعه ورزشی تختی در شهر تهران، از جمله بزرگ ترین تأسیسات ورزشی هستند که بر اساس استانداردهای نوین معماری ورزشی ساخته شده اند. به مرور زمان در اکثر شهرهای بزرگ ایران، ورزشگاه های جدیدی ایجاد گردید که هنوز هم تعداد آن در حال افزایش است (مظفری، ۱۳۸۱).

اهمیت مدیریت اماکن ورزشی

با توجه به بررسی های به عمل آمده در خصوص ارکان اصلی سازمان، منابع مادی به عنوان یک رکن اساسی در خدمت نیروهای انسانی و در پیشبرد اهداف سازمان موثر است. نیروی انسانی زمانی قادر به انجام امور محوله است که از حداقل امکانات و تجهیزات برخوردار باشد (عباسی مهابادی، ۱۳۸۷). در یک باشگاه ورزشی برای دست یابی به اهداف مورد نظر علاوه بر مربی متخصص و با تجربه و شاگردان مستعد و پرکار، به امکانات مناسب در رشته مورد نظر نیاز است. طبیعی است هر اندازه امکانات مناسب تر باشد، نیروی انسانی سازمان از این امکانات بهره بیشتری خواهد برد و به همین ترتیب اگر از امکانات مادی بر اساس برنامه تنظیمی و به طور صحیح استفاده شود، بهره وری مطلوب اتفاق می افتد و این نکته قابل توجه است که کارایی هر سازمان زمانی نزول پیدا می کند که امکانات مادی و منابع انسانی در مسیر مناسب هدایت نشوند (عروف زاد، ۱۳۸۳). آحاد افراد جامعه در جستجوی فضای ورزشی استاندارد و عالی هستند و این درحالی است که بخشی از وظایف مدیران و مسئولان تربیت

بدنی جامعه، تمهید و پیش بینی امکانات، وسایل و تجهیزات ورزشی مورد نیاز حال و آینده است. با توجه به نقش تربیت بدنی در جامعه، فضاهای ورزشی در شهرهای مختلف می تواند زمینه ساز رشد اجتماعی و دست یابی به سایر اهداف تربیت بدنی باشد (عرب امینی، ۱۳۸۱). طبق گزارشات، بررسی ها و تحقیقات به عمل آمده در زمینه های مختلف تربیت بدنی و ورزش، اکثر محققین به نبود یا کمبود امکانات ورزشی و یا مشکل غیر استاندارد بودن وسایل ورزشی اشاره دارند (عباسی مهابادی، ۱۳۸۷). لذا مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی می تواند با کاربرد دانش مدیریت در این بخش، زمینه تأسیس و احداث فضاهای ورزشی استاندارد، حفظ و نگهداری، بهره وری موثر و استفاده بهینه موثر واقع شود. چرا که ابزار و وسایل ورزشی به همراه فضا و موقعیت آموزش مناسب، موثرترین مؤلفه جهت نیل به اهداف تربیت بدنی می باشند (عرب امینی، ۱۳۸۱).

امکانات و زیر ساخت های ورزشی

امکانات و زیر ساخت های ورزشی به فضاها و کلیه عوامل تأسیساتی، خدماتی-رفاهی، و بهداشتی گفته می شود که اجرای فعالیت های ورزشی را در سطح آموزش، تمرین و رقابت تسهیل می کنند. امکانات و زیر ساخت های ورزشی به دو دسته فضاهای ورزشی و تأسیسات پشتیبانی تقسیم می شود (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

تقسیم بندی کلی اماکن ورزشی

اماکن ورزشی بستر اجرای فعالیت های ورزشی هستند و کیفیت آنها بر اجرای تمرینات و برگزاری مسابقات ورزشی تأثیر مستقیم دارد. اگر از زاویه بالا به سطح زمین نگریسته شود، سه دسته کلی از اماکن ورزشی بر روی زمین به چشم می خورد که هر دسته دارای ویژگی هایی است که آن را از سایرین جدا می کند (عطشان، ۱۳۷۶). این سه دسته عبارتند از:

الف. اماکن ورزشی طبیعی مثل کوه ها، سرزمین های برف گیر، دریاچه ها و دریاها

ب. اماکن ورزشی روباز حادثی مانند زمین فوتبال، پیست دو و میدانی و استخرهای روباز

پ. اماکن ورزشی سرپوشیده مثل سالن های ورزشی، استخرهای سرپوشیده، زورخانه ها

انواع اماکن ورزشی

فضاهای ورزشی

به مکان هایی گفته می شود که برای انجام فعالیت های ورزشی مختلف احداث می شوند این فضاها شامل مکان های ورزشی سرپوشیده و روباز است (شیری، ۱۳۸۸).

۱) فضاهای سرپوشیده

به مکان های مسقفی گفته می شود که از ضوابط فنی معین برای اجرای فعالیت های ورزشی برخوردارند. این فضاها شامل سالن ها، پیست ها، و استخرهای ورزشی سرپوشیده است (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

۲) فضای روباز

به مکان های ورزشی غیر مسقف اطلاق می شود که دارای کاربری ورزشی باشد و از ضوابط فنی معین برای انجام فعالیت های ورزشی برخوردار باشد. فضاهای روباز شامل زمین ها، پیست ها، استخرهای ورزشی روباز و مکان های طبیعی برای اجرای فعالیت های ورزشی است (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

ورزشگاه

از نظر لغوی، هر نوع مکان ورزشی می تواند ورزشگاه باشد. در اینجا، ورزشگاه به مکانی گفته می شود که در آن امکانات انواع ورزش ها، یا لااقل چند ورزش وجود داشته باشد. از این رو ورزشگاه می تواند نامی عام باشد که برای انواع مکان های ورزشی که در اینجا از آنها یاد شده، به کار رود (عابدی، ۱۳۸۸).

مجموعه ورزشی

مجموعه ورزشی طبعاً جامع ترین واژه برای یک مکان ورزشی است که در آن امکانات لازم برای اجرای ورزش های توپی، میدانی، رزمی، سالی، آبی، سوارکاری و غیره وجود داشته باشد (مظفری، ۱۳۸۸).

باشگاه ورزشی

به مکانی گفته می شود که از سوی سازمان دولتی و یا بخش خصوصی به منظور اشاعه ورزش به وجود آمده است و افراد علاقه مند را به عضویت می پذیرد. باشگاه های ورزشی دارای هویت و موقعیت اجتماعی هستند و تیم هایی را برای شرکت در مسابقات میان باشگاهی در رشته های گوناگون ورزشی معرفی می کنند. در برخی از کشورها، باشگاه های ورزشی جنبه صرفاً تجاری پیدا می کنند و اهم آنها مصروف کسب درآمد از راه مسابقات می شوند (مظفری، ۱۳۸۱).

استادیوم ورزشی

مکان ورزشی است که معمولاً از یک میدان بازی مثل زمین فوتبال، دوچرخه سواری و یا دو و میدانی به وجود آمده است. دور تا دور میدان، جایگاه تماشاچیان به صورت پلکانی قرار دارد و زیر جایگاه هم ممکن است مکان های ورزشی سرپوشیده، برای ورزش هایی مانند بسکتبال، والیبال، ژیمناستیک ساخته شده باشد (عابدی، ۱۳۸۸).

مجتمع ورزشی

به مکان ورزشی گفته می شود که امکانات مورد نیاز برای انجام چند رشته ورزشی، به خصوص ژیمناستیک، والیبال، بسکتبال، و حرکات موزون (ریتیمیک) را داشته باشد (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

سالن ورزشی

به مکان های سرپوشیده ای گفته می شود که برابر ضوابط فنی و استاندارد های معین برای انجام فعالیت های ورزشی خاص احداث شده است. این مکان ها شامل سالن های ورزشی اختصاصی (تک منظوره)، چند منظوره، مجتمع های ورزشی، سالن های تمرینی و مسابقاتی و مستقل می باشد (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

۱) سالن ورزشی اختصاصی

به سالن های ورزشی گفته می شود که برابر ضوابط فنی و استانداردهای معین برای انجام فعالیت های ورزشی خاص احداث شده است (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

۲) سالن های چند منظوره

به سالن های ورزشی گفته می شود که برابر ضوابط فنی و استانداردهای معین برای انجام چند رشته ورزشی احداث شده اند (ابراهیمی، ۱۳۸۷)؛ در پژوهش حاضر، ما سالن هایی را که برای انجام چند رشته هندبال، فوتسال، بسکتبال و والیبال و بدمینتون ساخته شده اند را چند منظوره فرض کرده ایم.

۳) سالن مستقل

به سالن های ورزشی گفته می شود که خارج از مجموعه ها یا استادیوم های ورزشی به صورت منفرد و مجزا ساخته شود (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

۴) سالن تمرینی

به سالن های ورزشی گفته می شود که صرفاً برای انجام فعالیت های تمرینی و آموزشی رشته های ورزشی مختلف احداث شده اند و اجرای مسابقات ورزشی در آنها امکان پذیر نباشد (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

۵) سالن مسابقات

به سالن های ورزشی گفته می شود که مطابق استاندارد های رسمی رشته های ورزشی مختلف می باشد همچنین دارای سکوی تماشایی کافی برای برگزاری مسابقات یک رشته ورزشی است در این سالن ها امکان انجام فعالیت های تمرینی و آموزشی نیز وجود دارد (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

زمین بازی

رایج ترین مکان ورزشی است که در شهر ها و روستا ها وجود دارد. زمین مذکور رو باز و مسطح است و دارای کاربری ورزشی بوده و دارای خط کشی هایی است که محدوده بازی را مشخص می کنند. زمین بازی از ضوابط فنی لازم برای انجام فعالیت های ورزشی مانند تنیس، بسکتبال و هندبال و ... برخوردار است و مورد استفاده قرار می گیرد (شیری، ۱۳۸۸).

زمین چند منظوره

به زمین های ورزشی گفته می شود که برای انجام چند رشته ورزشی احداث شده اند. (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

میدان یا صحنه مسابقه

محل مشخص شده برای برگزاری مسابقات یک رشته ورزشی که اندازه های آن مطابق قوانین و مقررات آن رشته می باشد (شیری، ۱۳۸۸).

استخر ورزشی (سرپوشیده و روباز)

به مکان های ورزشی (سرپوشیده و روباز) گفته می شود که در آن امکان اجرای برخی از ورزش های آبی مانند شنا، شیرجه، کانوپولو و... وجود داشته باشد. (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

پیست ورزشی (سرپوشیده و روباز)

به مکان های ورزشی گفته می شود که مسیر و نقطه شروع و پایان فعالیت های ورزشی- تفریحی خاصی در آن جا از قبل مشخص شده است (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

انواع فضاهای ورزشی از نظر بهره برداری

فضاهای ورزشی از لحاظ سرویس دهی و بهره برداری به پنج دسته عمده تقسیم می شوند که هر کدام دارای اهداف، ویژگی ها و مشخصات خاصی هستند:

- مراکز ملی: مجموعه ورزشی برای اهداف تربیتی، اردوهای ورزشی، برگزاری مسابقات ملی و بین المللی مورد استفاده قرار می گیرند. مانند مجموعه ورزشی آزادی.

- مراکز استانی: این مراکز قابلیت سرویس دهی به یک استان را داشته و غالباً چند منظوره ساخته می شوند. در این گونه مراکز ممکن است مسابقات منطقه ای و بین استانی نیز برگزار شود.
- مراکز منطقه ای: برای یک منطقه خاص ساخته می شود و تحت نظارت متصدیان آن منطقه اداره می شوند. مانند سالن ورزشی آزادگان در منطقه دو آموزش و پرورش تهران.
- مراکز تفریحی و ملی: دسترسی به این فضا آسان است و انعطاف پذیری و آمادگی لازم را برای استفاده های غیر ورزشی را نیز دارند و غالباً چند منظوره است. مثل پارک جنگلی.

اهداف و فرضیات

اهداف تحقیق:

الف) هدف کلی:

ارزیابی وضعیت ایمنی سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان .

ب) اهداف جزئی :

- ۱) توصیف ویژگی های آزمودنی ها (سالن ها و ورزشکاران)
- ۲) ارزیابی وضعیت ایمنی تاسیسات، ساخت و ساز سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان.
- ۳) ارزیابی وضعیت ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش کف سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان.
- ۴) ارزیابی وضعیت ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی، خطوط و حریم های سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان.
- ۵) ارزیابی اختلاف وضعیت ایمنی سالن های پنجگانه چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان.
- ۶) ارزیابی اختلاف وضعیت ایمنی سالن های چند منظوره ورزشی ناحیه ۱، ناحیه ۲ و اداره کل آموزش و پرورش شهر کرمان.

فرضیه های تحقیق :

- ۱) بین وضعیت ایمنی سالن های پنجگانه چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان اختلاف معنی داری وجود دارد.
- ۲) بین وضعیت ایمنی سالنهای چند منظوره ورزشی نواحی مختلف آموزش و پرورش شهر کرمان (نواحی ۱، ۲ و اداره کل) اختلاف معنی داری وجود دارد.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر توصیفی-پیمایشی است و از لحاظ هدف، کاربردی است.

جامعه آماری

این تحقیق دارای دو جامعه آماری متفاوت می باشد که عبارت اند از:

- ۱) اولین جامعه آماری تحقیق، کلیه سالن های چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان در سال ۱۳۹۸ می باشد. محیط مورد مطالعه سالن های مربوط به انجام ورزش های توپی (والیبال، بسکتبال، هندبال، فوتسال و بدمینتون) است. سازمان آموزش و پرورش شهر کرمان ۵ سالن چند منظوره دارد که از این تعداد، دو سالن تحت پوشش و نظارت آموزش و پرورش ناحیه ۱، دو سالن تحت پوشش آموزش و پرورش ناحیه ۲ و یک سالن تحت پوشش و نظارت اداره کل آموزش و پرورش شهر کرمان قرار دارد (N=5).

(۲) دومین جامعه آماری تحقیق را تمامی ورزشکارانی که از این سالن های چند منظوره استفاده می کنند، تشکیل می دهد که تعداد آنها پس از مراجعه محقق به تمامی سالن های مورد مطالعه برای هر سالن ۲۰ نفر استفاده کننده مشاهده شد که با توجه به تعداد سالن های مورد ارزیابی، حجم جامعه ۱۰۰ (برآورد گردید) $(N=100)$.

نمونه آماری

با توجه به این که تحقیق دارای دو جامعه متفاوت هست بالطبع دارای دو نمونه آماری نیز می باشد که عبارتند از:

(۱) با توجه به کوچک بودن حجم جامعه آماری سالن های ورزشی چند منظوره، نمونه آماری برابر با جامعه آماری انتخاب شد یا به عبارت دیگر از روش سرشماری برای نمونه گیری استفاده گردید و لذا هر ۵ سالن چند منظوره ورزشی به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند $(N=n)$.

(۲) در این تحقیق با توجه به تمایل محقق جهت افزایش دقت اندازه گیری نمونه آماری استفاده کنندگان از سالن های ورزشی چند منظوره، برابر با جامعه آماری انتخاب شد یا به عبارت دیگر از روش سرشماری برای نمونه گیری استفاده شد. لذا هر ۱۰۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند $(N=n)$.

متغیرهای تحقیق

الف- متغیر پیش بین

استانداردهای ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز و داخل زمین های ورزشی سالن ها، ایمنی جایگاه تماشاچیان و سکوها و پوشش کف سالن ها، ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی سالن ها به عنوان متغیرهای پیش بین یا مستقل این تحقیق در نظر گرفته شده اند.

ب- متغیر ملاک

وضعیت موجود ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز و داخل زمین های ورزشی سالن ها، ایمنی جایگاه تماشاچیان و سکوها و پوشش کف سالن ها، ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی سالن ها به عنوان متغیرهای ملاک یا وابسته این تحقیق را تشکیل می دهد.

ابزار اندازه گیری

به منظور جمع آوری داده ها در این تحقیق، از دو دسته ابزار گردآوری به شرح زیر استفاده شده است:

(۱) پرسشنامه ویژگی های سالن ها

پرسشنامه محقق ساخته ای است که مربوط به ویژگی های سالن ها شامل تاریخ ساخت، نوع سازه های سالن ها، قابلیت توسعه داشتن، می باشد.

(۲) چک لیست وضعیت ایمنی

با توجه به این که چک لیستی با مقیاس های استاندارد در خصوص اندازه گیری متغیرهای تحقیق وجود نداشت، محقق با بررسی منابع و مستندات و مقالات مرتبط با موضوع تحقیق، چک لیست محقق ساخته ی آقای غلامی که در سال ۱۳۹۱ تدوین شده بود شامل ۹۸ سوال بر اساس مقیاس ۴ درجه ای لیکرت (بلی، متوسط، خیر و توضیحات) انتخاب کرد و به هر پاسخ، به ترتیب نمرات (۰، ۱، ۲، ۳) تعلق گرفت. سوالات مزبور در ۳ حیطه و با توجه به اهداف اختصاصی تحقیق، برای مشخص کردن میزان ایمنی سالن های چند منظوره ورزشی در نظر گرفته شد. سوالات ۱ تا ۵۳ مربوط به خرده مقیاس ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز و داخل زمین های ورزشی، سوالات ۵۴ تا ۷۴ مربوط به خرده مقیاس

ایمنی جایگاه تماشاچیان و سکوها و پوشش کف سالن ها، سوالات ۷۵ تا ۹۸ مربوط به خرده مقیاس ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی می باشد. در جدول، تعداد سوالات مربوط به هر یک از ۳ خرده مقیاس چک لیست محقق ساخته وضعیت ایمنی اماکن آمده است:

جدول ۱. حیطه های سه گانه چک لیست جهت بررسی وضعیت ایمنی اماکن

تعداد سوالات	حیطه های چک لیست
۵۳	حیطه ایمنی تاسیسات، ساخت و ساز و داخل زمین های ورزشی سالن ها
۲۱	حیطه ایمنی جایگاه تماشاچیان و سکوها و پوشش کف سالن ها
۲۴	حیطه ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی
۹۸	سه حیطه (کل)

روایی

روایی این پرسشنامه و چک لیست مورد تأیید است زیرا چک لیست و پرسشنامه تحقیق منطبق بر استانداردهای موجود و طبق نتایج تحقیقات مشابه طراحی شده و سوالات آن، کلیه سوال های تحقیق را پوشش می دهد و چک لیست در اختیار تعدادی از اساتید متخصص مدیریت ورزشی کرمان، که در این زمینه تبحر و تخصص داشتند قرار گرفته و نظرات و پیشنهادهای آنها در تنظیم چک لیست و پرسشنامه، مورد استفاده قرار گرفته است.

پایایی

برای تعیین پایایی چک لیست، از روش آلفای کرونباخ استفاده شده و مقدار ضریب به دست آمده برای هر یک از حیطه های مورد بررسی در چک لیست، برای تعداد ۳۰ نفر در جدول ۲ نشان داده شده است:

جدول ۲. تعیین پایایی چک لیست با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ

آلفای کرونباخ	پایایی کل چک لیست
۰/۹۲	
۰/۹۴	حیطه ایمنی تاسیسات، ساخت و ساز و داخل زمین های ورزشی سالن ها
۰/۹۰	حیطه ایمنی جایگاه تماشاچیان و سکوها و پوشش کف سالن ها
۰/۹۱	حیطه ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی

نحوه جمع آوری داده های چک لیست

محقق پس از ارائه مدارک دانشجویی به اداره کل آموزش و پرورش شهر کرمان و کسب مجوز همکاری، جهت کسب اطلاعات در مورد اماکن ورزشی مورد نظر با هماهنگی مدیران و مسئولین این اماکن، نسبت به کامل نمودن چک لیست توسط ورزشکاران اقدام نمود.

روش های آماری مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل داده ها

از روش های آمار توصیفی جهت طبقه بندی نمرات خام، طراحی جدول توزیع فراوانی و محاسبه شاخص های پراکندگی نظیر میانگین و انحراف معیار و درصد برای پاسخگویی به سوالات تحقیق استفاده شد و از روش های آمار استنباطی هم، جهت آزمون فرضیه ها استفاده شد. در این رابطه ابتدا برای بررسی نرمال بودن توزیع داده ها از آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف استفاده شد و به دلیل نرمال بودن توزیع داده ها از آزمون آنوا (آنالیز واریانس یکراهه) استفاده شد. همچنین سطح معنی داری $P = 0/05$ تعیین شد. لازم به ذکر است که کلیه عملیات آماری با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ انجام گرفته است.

بحث و آزمون فرضیه ها

نتایج حاصل از تحقیق با نتایج تحقیقات دیگران به تفکیک در رابطه با متغیرها، مقایسه و سپس به بحث و بررسی و نتیجه گیری در مورد آنها پرداخته می شود.

سوالات تحقیق

۱) وضعیت ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان چگونه است؟

نتایج تحقیق نشان داد از نظر وضعیت ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز، سالن های ۲۲ بهمن و شهید ضیاء متاسفانه شرایط نامطلوبی دارند و سایر سالن ها در وضعیت متوسط قرار می گیرند. و در مجموع وضعیت ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان با میانگین $1/67$ متوسط می باشد و در میان مولفه های ایمنی رتبه دوم را دارد. نتایج تحقیقات زیر با تحقیق حاضر همخوانی دارد: رحیمی و همکاران (۱۳۹۶) وضعیت ایمنی اماکن ورزشی شهر یاسوج را ارزیابی کردند. یافته ها نشان داد، وضعیت ایمنی سالن های ورزشی شهر یاسوج از جمله سالن های ژیمناستیک و کشتی متوسط می باشد. سلیمانی مقدم و همکاران (۱۳۹۲) وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و پرورش استان کرمانشاه از دیدگاه مدیران را بررسی کردند. نتایج نشان داد که وضعیت ایمنی تأسیسات و ساختمان سالن های ورزشی استان با میانگین امتیاز $138/3$ در حد متوسطی بود. غلامی (۱۳۹۱) در پژوهش ارزیابی وضعیت ایمنی و بهداشتی سالن های چند منظوره ورزشی شهر اهواز و رابطه آن با وقوع آسیب های ورزشی، نتایج نشان داد سالن های ورزشی چند منظوره در مولفه مربوط به ایمنی سازه ها و تأسیسات ورزشی $47/9$ درصد ایمنی داشت. از این نظر که در بین ۴ مولفه رتبه دوم را داشت با نتیجه تحقیق حاضر همخوانی دارد. شهابی نژاد و همکاران (۱۳۹۱)، وضعیت ایمنی تأسیسات و ساختمان سالن های ورزشی سرپوشیده اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان با میانگین $116/44$ از نظر ایمنی در حد متوسطی گزارش کرد. از دلایل عمده به دست آمدن وضعیت متوسط ایمنی تأسیسات و ساختمان طراحی اولیه در ساخت سالن، عدم رعایت فاصله دیوارها و جایگاه تماشاگران از منطقه فعالیت، دما و نور مناسب، عدم طراحی اتاق اورژانس و جعبه کمک های اولیه، عدم رعایت پوشش زیر تا ارتفاع ۳ متر و ستون های فلزی برجسته و بدون حفاظ می باشد. هاکمن و اسکات (۲۰۰۹) که هدف اصلی تحقیقشان آزمایش فاکتورهای استراتژیکی و عملیاتی موثر بر فرایندهای ساخت و تعمیر اماکن ورزشی و تفریحی بود چهار عامل اصلی در ساخت و تعمیر و نگهداری را شناسایی کردند که شامل: ۱- استراتژی و سیاست تعمیر و ساخت ۲- مدیریت استراتژیک ۳- مدیریت تسهیلات (مکان) ۴- مدیریت عملکرد می باشند. پیترو و همکاران (۲۰۰۹) در تحقیقی با عنوان تدابیر و اقدامات هیئت مدیره ورزش در ارتباط با ارزیابی ایمنی زمین های ورزشی به این نتیجه رسیدند: اگر هیئت مدیره ورزش به طور رسمی اجرای تدابیر و توصیه های ایمنی زمین های بازی خود را کنترل و نظارت نکنند، به خاطر اهمال کار بودن در انجام وظیفه شان درباره مراقبت از شرکت کنندگان ورزشی تن به خطر می دهند. همچنین فرصت بیشتری برای هیئت مدیره ورزشی به منظور از نزدیک کار کردن با بیمه کنندگان به منظور گسترش توصیه های ارزیابی زمین های ورزشی، که برای ورزش های آنها خاص هستند، وجود دارد. البته نتیجه بعضی تحقیقات با پژوهش حاضر همخوانی ندارد که یکی از دلایل آن متفاوت بودن جامعه آماری و سطح ایمنی متفاوت اماکن ورزشی در شهرها و مناطق مورد تحقیق می باشد. از جمله تحقیقات زیر:

صابر (۱۳۹۴) وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و پرورش شهرستان کرج از دید معلمان و مربیان ورزش را بررسی کرد. نتایج این پژوهش نشان داد که از نظر مربیان و معلمان ورزش ایمنی محیطی، تجهیزات، تأسیسات و بهداشت سالن های ورزشی آموزش و پرورش شهرستان کرج در وضعیت مطلوب قرار دارند ($p < 0/05$). آزادیان (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی سرپوشیده آموزش و پرورش شهرستان های استان لرستان پرداخت. ۴۸ درصد از این اماکن وضعیت ایمنی تأسیسات آنها عالی بود. قنبری (۱۳۹۰) به مقایسه وضعیت فنی و ایمنی سالن های ورزشی چند منظوره استان چهار محال و بختیاری با شاخص های استاندارد موجود پرداخت. یافته های تحقیق نشان داد که وضعیت سالن های استان در مولفه "وضعیت ساخت و سازها و تأسیسات" ۵۱/۱۹ درصد از استانداردهای موجود را دارا بودند و از این نظر که در بین مولفه های موجود رتبه سوم راکسب کرد، همخوانی با نتیجه تحقیق حاضر ندارد. در طراحی و ساخت سالن های ورزشی در کشورمان ایران کمتر از نظرات و دیدگاه های مربیان و متخصصان ورزشی استفاده می شود و همچنان مهندسان و معماران در ساخت سالن های ورزشی حرف اول را می زنند و این در حالیست که در بیشتر کشور های پیشرفته، ساخت سالن های ورزشی به دست مهندسان متخصص در امر ساخت سالن ها و تأسیسات ورزشی صورت می گیرد. امروزه بیشتر سالن های ورزشی ساخته شده و در حال احداث در ایران کاربرد چند منظوره دارند، اگرچه در ساخت چنین اماکنی رعایت استاندارد های هر رشته ورزشی بسیار مشکل می باشد و هزینه بالایی می خواهد ولی باید سعی شود تا حداقل های ایمنی لحاظ گردد.

۲) وضعیت ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان چگونه است؟

براساس نتایج تحقیق، از نظر ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش، تنها سالن سعادت شرایط متوسطی دارد و سایر سالن ها وضعیت نامطلوبی را دارا می باشند. وضعیت ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان با میانگین ۱/۳۸ نامطلوب و ضعیف می باشد. و در بین مولفه های ایمنی، رتبه سوم را دارد. نتایج تحقیقات زیر با نتیجه تحقیق حاضر همخوانی دارد:

آزادیان (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی سرپوشیده آموزش و پرورش شهرستان های استان لرستان پرداخت. بیش از ۹۵ درصد از اماکن مورد مطالعه فاقد جایگاه تماشاگر بوده و این امر به شدت ایمنی را کاهش داده است. صفری و امیدی (۱۳۹۵) به بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی سرپوشیده استان چهارمحال و بختیاری پرداختند. نتایج نشان داد امتیاز ایمنی جایگاه تماشاگران و ایمنی ساختمان و تجهیزات با اختلاف کمی، کمتر از مقدار متوسط قرار داشت و نامناسب ارزیابی شد. غلامی (۱۳۹۱) در پژوهش ارزیابی وضعیت ایمنی و بهداشتی سالن های چند منظوره ورزشی شهر اهواز و رابطه آن با وقوع آسیب های ورزشی، نتایج نشان داد سالن های ورزشی چند منظوره در مولفه مربوط به ایمنی جایگاه تماشاچیان و سکوها و پوشش ۴۷/۴ درصد ایمنی و آخرین رتبه را در بین ۴ مولفه دارا هستند. قنبری (۱۳۹۰) به مقایسه وضعیت فنی و ایمنی سالن های ورزشی چند منظوره استان چهار محال و بختیاری با شاخص های استاندارد موجود پرداخت. یافته های تحقیق نشان داد که وضعیت سالن های استان در مولفه "وضعیت فضاهای محصور سکوها، پوشش و جایگاه تماشاچیان" ۴۱/۵۴ درصد از استانداردهای موجود را دارا بودند. و آخرین رتبه در بین مولفه های ایمنی را دارا می باشد. زاکس و همکاران (۲۰۰۹) در تحقیقی تحت عنوان «ابعاد طراحی استادیوم برای آب و هوای گرم» مدلی را ارائه کردند که در آن بوسیله مداخلات معماری و طراحی خاص نمای خارجی و سقف استادیوم بتوان جریان باد را به نحوی هدایت کرد که برای تهویه هوای جایگاه های تماشاچیان مورد استفاده قرار گیرد. نتایج تحقیقات زیر با نتیجه تحقیق حاضر همخوانی ندارد:

صابر (۱۳۹۴) وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و پرورش شهرستان کرج از دید معلمان و مربیان ورزش را بررسی کرد. از نظر مربیان و معلمان ورزش ایمنی جایگاه تماشاگران سالن های ورزشی آموزش و پرورش شهرستان کرج در وضعیت متوسطی قرار دارد ($p > 0/05$). سلیمانی مقدم و همکاران (۱۳۹۲) وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و پرورش استان کرمانشاه از دیدگاه مدیران را بررسی کردند. نتایج نشان داد ایمنی زمین های بازی موجود در سالن های ورزشی استان با میانگین امتیاز ۸۲/۳۰۴ وضعیت خوبی داشت. که شاید یکی از دلایل متفاوت بودن

نتیجه این تحقیق با نتیجه تحقیق حاضر متفاوت بودن جامعه آماری می باشد. شهابی نژاد و همکاران (۱۳۹۱)، وضعیت ایمنی ۱۰۳ سالن های ورزشی وابسته به اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان را بررسی کردند و نشان دادند که وضعیت ایمنی منطقه فعالیت و بازی در سالن های ورزشی با میانگین ۲۵۹/۷۷ از نظر ایمنی در شرایط خوبی می باشند. که این مولفه ایمنی جزئی تر از مولفه جایگاه تماشاچیان و وسکوها و پوشش کف پوش سالن های تحقیق حاضر می باشد. یکی از مهمترین بخش های اماکن ورزشی چه سرپوشیده و چه روباز منطقه ی فعالیت در این اماکن می باشند. عدم رعایت فاصله مناسب از دیوارها، وجود وسایل اضافی در اطراف زمین، استفاده از کف پوش های نامناسب و غیر استاندارد از جمله عواملی هستند که می توانند درصد بروز آسیب های ورزشی را در سالن های ورزشی افزایش دهند (بای، ۱۳۸۷). امروزه در بیشتر سالن های ورزشی به جای استفاده از کف پوش های بتن و آسفالت از کف پوش های پارکت، تارتان و امثال آن استفاده می شود (بای، ۱۳۸۷).

۳) وضعیت ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی، خطوط و حریم های موجود در سالن های چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان چگونه است؟

در مؤلفه سوم فنی و ایمنی ذکر شده در این پژوهش یعنی بخش تجهیزات، لوازم، خطوط و حریم ها نتایج تحقیق نشان داد که سالن های ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان در این مؤلفه میانگین امتیاز ۲/۱۴ را داشته و در این بین سالن سام نژاد به نسبت سایر سالن ها وضعیت بهتری را دارا بود. این مولفه در بین سه مولفه ایمنی، بهترین وضعیت و رتبه اول را کسب کرده و از نظر ایمنی، در مجموع دارای وضعیت متوسطی می باشد. این نتیجه با نتایج تحقیقات زیر همخوانی دارد:

آزادیان (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی سرپوشیده آموزش و پرورش شهرستان های استان لرستان پرداخت. وضعیت ایمنی تجهیزات در حد قابل قبولی بود. سلیمانی مقدم و همکاران (۱۳۹۲) وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و پرورش استان کرمانشاه از دیدگاه مدیران را بررسی کردند. نتایج نشان داد ایمنی تجهیزات مورد استفاده در سالن های ورزشی با میانگین امتیاز ۹۲/۱۸۰ دارای وضعیت متوسطی بود. شهابی نژاد و همکاران (۱۳۹۱)، وضعیت ایمنی تجهیزات و وسایل ورزشی سالن های سرپوشیده شهر کرمان را با میانگین ۱۸۹/۱۴ از نظر ایمنی در حد متوسطی ارزیابی کرد که استاندارد نبودن تیرک های دروازه ها و استحکام آن ها، عدم پوشش مناسب برای پایه ها از دلایل عمده آن می باشد. غلامی (۱۳۹۱) در پژوهش ارزیابی وضعیت ایمنی و بهداشتی سالن های چند منظوره ورزشی شهر اهواز و رابطه آن با وقوع آسیب های ورزشی، نتایج نشان داد سالن های ورزشی چند منظوره در مولفه مربوط به ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی ۹/۶۳ درصد ایمنی را دارا هستند. واز بین مولفه ها بهترین وضعیت ایمنی را داراست قنبری (۱۳۹۰) به مقایسه وضعیت فنی و ایمنی سالن های ورزشی چند منظوره استان چهار محال و بختیاری با شاخص های استاندارد موجود پرداخت. یافته های تحقیق نشان داد که وضعیت سالن های استان در مولفه "وضعیت تجهیزات، لوازم، خطوط و حریم ها" ۶۲/۷۴ درصد، از استانداردهای موجود را دارا بودند واز این جهت که رتبه اول در بین مولفه های ایمنی را داشت با تحقیق حاضر همخوانی دارد. کریستوفرو همکاران (۲۰۱۵) به مطالعه امکانات و تجهیزات بعنوان پیش بین توسعه ورزش در منطقه ادو، نیجریه پرداختند. نتایج نشان داد که امکانات و تجهیزات نمی تواند میزان توسعه ورزش را پیش بینی کند. پس دارا بودن تجهیزات و امکانات جزو شرایط لازم توسعه پذیری ورزش هست ولی شرط کافی نیست زیرا علاوه بر تجهیزات، داشتن تأسیسات، ساخت و ساز، جایگاه تماشاچیان، حریم و خطوط و شرایط داخل زمین ایمن و شرایط بهداشتی مناسب و... نیز از نشانه های توسعه یافتگی ورزشی یک مکان هستند. گولپهان (۲۰۱۴) به مطالعه نیاز به امکانات و تجهیزات در کالج تربیت بدنی پرداخت. نتایج نشان داد که به علت رشد جمعیت و افزایش تعداد متقاضیان و همچنین کمبود امکانات و تجهیزات در آینده، بایستی در کالج های تربیت بدنی از افراد واجد شرایط انتخاب گردد. پس نیاز هست که جهت استفاده بهینه از تجهیزات و امکانات، افراد استفاده کننده از این امکانات نیز مدیریت شوند. بیلودی و همکاران در پژوهشی در سال ۲۰۱۰ به این

نتیجه رسیدند که میزان درآمد اماکن ورزشی به تسهیلات و امکانات مطلوب موجود در آن اماکن بستگی دارد و هرچه اماکن ورزشی دارای امکانات مطلوب تری باشند مراجعین زیادتر و در نتیجه درآمد بیشتری خواهند داشت. و نتیجه تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات زیر همخوانی ندارد:

صفری و امیدی (۱۳۹۵) به بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی سرپوشیده استان چهارمحال و بختیاری پرداختند. نتایج نشان داد میانگین امتیاز ایمنی لوازم و تجهیزات به طور معنی داری بالاتر از مقدار متوسط بوده و وضعیت مناسبی داشتند. صابر (۱۳۹۴) وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و پرورش شهرستان کرج از دید معلمان و مربیان ورزش را بررسی کرد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که از نظر مربیان و معلمان ورزش ایمنی محیطی، تجهیزات، تأسیسات و بهداشت سالن های ورزشی آموزش و پرورش شهرستان کرج در وضعیت مطلوب قرار دارند ($P < 0.05$). یکی از دلایل همخوانی نداشتن این تحقیق با تحقیق حاضر می تواند متفاوت بودن جامعه آماری باشد سیوندی، حسن (۱۳۹۴) در پژوهشی وضعیت اماکن و تجهیزات ورزشی مدارس پسرانه مقطع متوسطه شهر کرمان، را بررسی کرد. یافته ها نشان داد مدارس پسرانه متوسطه شهر کرمان از لحاظ تجهیزات عمومی و تجهیزات تخصصی دارای وضعیت نامناسبی است. آف ورک و آسفاو (۲۰۱۴) به در دسترس بودن امکانات مدرسه و اثرات آنها بر کیفیت آموزش در مدارس ابتدایی دولتی منطقه هراری و هراق شرقی در اتیوپی پرداختند. نتایج نشان داد که امکانات مدرسه و مواد آموزشی در دسترس نیست و این معضل بزرگ وجود دارد و بر کیفیت آموزش و پرورش تاثیر منفی خود را می گذارد. ناسار (۲۰۱۳) به تجزیه و تحلیل امکانات ورزشی دبیرستان ها از نظر کمی و کیفی: مطالعه موردی آناتومی شرقی پرداخت. نتایج نشان داد اگر چه تلاش هایی جهت مساعد کردن امکانات ورزشی در آناتومی شرقی صورت گرفته است، با اینحال کمبودهایی در امکانات و کارکنان بخش ورزش از لحاظ کمی و کیفی در دبیرستان های این منطقه وجود دارد. رنیتاگو و نتیر (۲۰۱۱) به در دسترس بودن و کافی بودن امکانات و تجهیزات ورزشی در مدارس متوسطه کنیا پرداختند. نتایج نشان داد که اگر چه بازی های تویی و سنتی در مدارس متوسطه این کشور فقیر پیشنهاد می شود، اما تجهیزات برای چنین بازی هایی نیز به میزان کافی در این کشور وجود ندارد. اولین جنبه رعایت اصول ایمنی برای وسایل و تجهیزات، انتخاب آنها بر اساس استاندارد های موجود است. استاندارد های وضع شده برای وسایل و تجهیزات می تواند جنبه هایی از قبیل وزن، حجم، جنس، اندازه، ارتفاع، طول، استحکام و ... را شامل شود. رعایت این اصل مهم می تواند ضامن ایمنی و سلامت ورزشکاران باشد. یکی از مهمترین دلایل استفاده از وسایل و تجهیزات نامناسب و غیر استاندارد در سالن های ورزشی، عدم نظارت دقیق مسئولان در خرید این وسایل و تجهیزات می باشد و نبودن قانونی مدون در این زمینه است، حال آن که در بسیاری از کشورها نظارت دقیقی بر چگونگی خرید وسایل و تجهیزات مورد استفاده در سالن های ورزشی صورت می گیرد که از آن جمله می توان به قانون مصوب کمیسیون حمایت از مصرف کنندگان ایالات متحده اشاره کرد. در سال ۱۹۹۷ کمیسیون حمایت از مصرف کنندگان ایالات متحده بخشنامه ای در مورد خرید وسایل زمین های بازی صادر نمود که در کتاب « راهنمای ایمنی وسایل زمین های بازی » درج گردید مبنی بر این که استفاده از هزینه های دولتی برای خرید وسایل زمین های بازی که فاقد ایمنی هستند و یا ساخت زمین های بازی با سطح سخت و خشن را ممنوع و بر خلاف قانون اعلام نمود. دومین جنبه رعایت اصول ایمنی در مورد وسایل و تجهیزات، معاینه و واریسی و در نهایت تعمیر و ترمیم وسایل بازی، پس از انجام تمرینات و یا مسابقات است. تعمیر و ترمیم وسایل آسیب دیده باید در اولین فرصت انجام شود و درنگ و تعلل در این کار می تواند حوادث غیر قابل جبرانی را باعث شود. سومین جنبه، کنار گذاشتن و عدم استفاده از وسایل و تجهیزات مستعمل، کهنه و از کار افتاده است. تعمیر و ترمیم وسایل تا جایی جایز است که استفاده مجدد از آنها میسر باشد، در غیر این صورت، عدم استفاده از این گونه وسایل بهترین راه رعایت اصول ایمنی است (فارسی، ۱۳۸۵). چهارمین جنبه ایمنی وسایل و تجهیزات، رعایت اصول بهداشتی و شرایط نگهداری آن ها است. غیر بهداشتی بودن انبار و یا محل نگهداری وسایلی نظیر توپ، راکت و ...، غیر بهداشتی بودن وسایل و تجهیزات می تواند باعث بروز حوادث مختلف و ابتلا به بیماری های گوناگون شود و به این ترتیب، ایمنی و بهداشت ورزشکاران و مراجعه کنندگان به سالن های ورزشی را به خطر اندازد (فارسی، ۱۳۸۵). اتحادیه ملی مصرف کنندگان آمریکا دارای دستورالعمل هایی در مورد حفظ نکات ایمنی زمین های بازی می باشد. هم چنین این اتحادیه دارای چک لیست های متنوعی برای ارزیابی سالانه زمین های بازی می باشد. این چک لیست ها بطور کلی دارای سؤالاتی در ۲ بخش کلی نظارت بر زمین های بازی و نظارت بر تجهیزات مورد استفاده در این زمین ها می باشند. با

استفاده از این چک لیست ها و چک لیست های مشابه در سالن های ورزشی می توان از بروز بسیاری از آسیب های ورزشی جلوگیری کرد (سلیمانی مقدم، ۱۳۸۸). مواردی از قبیل جداسازی زمین های ورزشی مختلف، جداسازی و ایجاد فاصله های مناسب زمین های بازی از جایگاه تماشاگران، دور کردن وسایل اضافی از اطراف زمین های بازی و مواردی از این قبیل می توانند باعث کاهش خطرات و بروز آسیب ها گردند.

آزمون فرضیه ها

۱) بین وضعیت ایمنی سالن های پنجگانه چند منظوره ورزشی آموزش و پرورش شهر کرمان اختلاف معنی داری وجود دارد.

ابتدا برای مشخص شدن طبیعی بودن توزیع داده های مربوط به وضعیت ایمنی سالن های مورد بررسی از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. با توجه به آماره آزمون مشخص شد که داده های مربوط به ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز ($p = 0/503$)، ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکو ها و پوشش ($p = 0/190$) و ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی، خطوط و حریم های موجود ($p = 0/283$) و همچنین ایمنی کل ($p = 0/302$) از توزیع نرمال پیروی می کنند، در نتیجه برای آزمون فرضیه ها از آزمون آنوا استفاده شد. بر اساس نتایج آزمون، فرض صفر در مورد مولفه های ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز و ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی، خطوط و حریم های موجود تأیید شد ($P > 0/05$) و در مورد ایمنی کل و مولفه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکو ها و پوشش فرض صفر رد شد و در نتیجه در سالن های مورد بررسی، از لحاظ ایمنی کل و مولفه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکو ها و پوشش اختلاف معنی داری وجود داشت ($P < 0/05$)، از همین رو در ادامه، آزمون تعقیبی محل اختلاف ها را در مورد ایمنی کل و مولفه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکو ها و پوشش مورد بررسی قرار داد. چنانچه از نتیجه آزمون بونفرونی مشخص شد، از جنبه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکو ها و پوشش، بین سالن ۲۲ بهمن با بیگلری و سالن سعادت، بین سالن بیگلری با سالن های سعادت و شهید ضیاء، بین سالن سعادت با سالن شهید ضیاء و سالن سام نژاد و بین سالن شهید ضیاء و سام نژاد اختلاف معنی داری وجود دارد ($P < 0/05$). در ادامه با توجه به اختلاف های معنی دار مشاهده شده، بر اساس میانگین به رتبه بندی سالن ها براساس وضعیت ایمنی جایگاه تماشاچیان و سکو ها و پوشش پرداخته شد. بهترین وضعیت ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکو ها و پوشش را سالن سعادت با میانگین ۲/۰۵ و در رتبه بعد سالن شهید ضیاء با میانگین ۱/۴۷ به خود اختصاص دادند، سالن بیگلری هم با میانگین ۰/۹۰ ضعیف ترین وضعیت را دارا بود. از نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی جهت تعیین اختلاف ها مشخص شد که از جنبه ایمنی کل، بین سالن بیگلری با سالن سعادت و سالن شهید ضیاء اختلاف معنی داری وجود دارد ($P < 0/05$). در ادامه با توجه به اختلاف های معنی دار مشاهده شده، بر اساس میانگین به رتبه بندی سالن ها پرداخته شد. از نظر وضعیت ایمنی کل، سالن سعادت با میانگین ۱/۹۷ رتبه اول، سالن ۲۲ بهمن با میانگین ۱/۷۴ رتبه دوم، سالن سام نژاد با میانگین ۱/۶۸ رتبه سوم و سالن شهید ضیاء با میانگین ۱/۶۷ رتبه چهارم را به خود اختصاص دادند، سالن بیگلری هم با میانگین ۱/۵۸ ضعیف ترین وضعیت (رتبه پنجم) را دارا بود. امیدی قنبری و همکاران (۱۳۹۷) که به ارزیابی وضعیت ایمنی فضاهای ورزشی ادارات آموزش و پرورش استان تهران با استانداردهای ملی پرداختند نتیجه گرفتند که وضعیت ایمنی فضاهای ورزشی سرپوشیده ادارات آموزش و پرورش استان تهران با توجه به ملاک های پنجگانه ایمنی امکانات بهداشتی، جایگاه تماشاچیان، ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی، ایمنی ساخت و ساز و تأسیسات در مقایسه با استانداردهای ملی تفاوت معنی داری دارند. رحیمی و همکاران (۱۳۹۶) وضعیت ایمنی اماکن ورزشی شهر یاسوج را ارزیابی کردند. نتایج بدست آمده از این تحقیق، بطور کلی نشان داد که دیدگاه دانشجویان دانشگاه های شهری یاسوج نسبت به کیفیت و ایمنی اماکن، فضاها و تجهیزات ورزشی مورد استفاده در آن دانشگاه ها، حاکی از عدم وجود کیفیت و ایمنی مطلوب در مولفه های چهارگانه ارزیابی اماکن و فضاهای ورزش آن دانشگاه است. جوکار (۱۳۹۵) وضعیت سالن های آموزش و پرورش استان کهگیلویه و بویراحمد از دید مربیان و معلمان ورزش را، بررسی کرد بر اساس نتایج این پژوهش می توان بیان داشت که اماکن ورزشی آموزش و پرورش استان کهگیلویه و بویراحمد، وضعیت قابل قبولی ندارد و نیاز است که برای ایمنی و امنیت بیشتر، این وضعیت ارتقاء و بهبود یابد. ($p < 0/001$) صفری و امیدی (۱۳۹۵) به بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی سرپوشیده استان چهارمحال و بختیاری پرداختند. نتایج نشان داد میانگین امتیاز ایمنی لوازم و تجهیزات و نیز ایمنی امکانات بهداشتی به طور

معنی داری بالاتر از مقدار متوسط بوده و وضعیت مناسبی داشتند. در مقابل، امتیاز ایمنی جایگاه تماشاگران و ایمنی ساختمان و تجهیزات با اختلاف کمی، کمتر از مقدار متوسط قرار داشت و نامناسب ارزیابی شد. باتوجه به نتایج پژوهش حاضر ابعاد امکانات بهداشتی و ایمنی جایگاه تماشاچیان در برخی قسمت ها ضعف شدیدی داشته و نیازمند اتخاذ راهکارهای اثربخش از سوی دست اندرکاران اماکن ورزشی استان می باشند. قانع (۱۳۹۳) در پژوهشی به توصیف وضعیت ایمنی اماکن ورزشی آموزش و پرورش شهرستان تبریز پرداخت. یافته های تحقیق نشان داد: در متغیر وضعیت کلی (بسکتبال، فوتبال، فوتسال، هندبال، والیبال) ۳۴ درصد وضعیت مناسب و ۶۶ درصد وضعیت نامناسب گزارش شده است. قنبری (۱۳۹۰) به مقایسه وضعیت فنی و ایمنی سالن های ورزشی چند منظوره استان چهار محال و بختیاری با شاخص های استاندارد موجود پرداخت. یافته های تحقیق نشان داد که در مجموع به لحاظ فنی و ایمنی تنها ۵۵/۴۴ درصد از استانداردهای فنی و ایمنی موجود، در سالن ها وجود داشت. به عبارتی کمی بیشتر از نصف استانداردهای فنی را دارا بود و از این جهت تقریباً با نتیجه پژوهش حاضر همخوانی دارد. هاتفیلدا و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به ارزیابی اثرات یک برنامه آموزش دوچرخه سواری مبتنی بر مدرسه بر مبنای ایمنی و مشارکت پرداختند ارزیابی ها به طور کلی بهبود مهارت ها و دانش را نشان داده اند و افزایش معنی داری در دانش و اعتماد به نفس مشاهده شد. جاری پارکاری و همکاران (۲۰۱۷) برنامه ای ایمنی برای باشگاه های ورزشی و مدارس تنظیم کردند که برای جلوگیری از آسیب های ورزشی در میان گروه های هدف با ارائه آموزش و مشاوره توسط متخصصان محلی (برنامه LiVE) اقدام کردند. در نتیجه توسعه و پیاده سازی موفق راهبردهای پیشگیرانه در برابر آسیب های ورزشی احتمال مشکلات بهداشتی ورزشکاران، ورزش، کار و غیبت مدرسه و هزینه های پزشکی کاهش می یابد. آندره آ و کریستف (۲۰۱۶) به مطالعه ورزش های پر خطر و ارزش اطلاعات ایمنی پرداختند. نتایج این تحقیق پیشنهاد می کند که تغییرات در تقاضای ورزشکاران برای اطلاعات ایمنی با اعتقادات شخصی در مورد در معرض خطر قرار گرفتن و در نظر گرفتن ریسک، عمدی توضیح داده شده است. پس نیاز هست که خود ورزشکاران نیز اطلاعات ایمنی اماکن را از مدیران اماکن ورزشی جهت کاهش خطر مطالبه نموده و به این قضیه اعتقاد داشته باشند.

۲) بین وضعیت ایمنی سالن های چند منظوره ورزشی نواحی مختلف آموزش و پرورش شهر کرمان (نواحی ۲، ۱ و اداره کل) (اختلاف معنی داری وجود دارد).

با توجه به توزیع طبیعی داده ها، جهت آزمون فرضیه دوم از آزمون آنالیز واریانس یکراهه (آنوا) استفاده شد. براساس نتایج آزمون آنوا یکراهه، فرض صفر در مورد مولفه ای ایمنی تأسیسات، ساخت و ساز و مولفه ای ایمنی تجهیزات و لوازم ورزشی، خطوط و حریم های موجود تأیید شد ($P > 0.05$) و در مورد ایمنی کل و مولفه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش فرض صفر رد شد، بعبارتی در نواحی مختلف آموزش و پرورش شهر کرمان، در مورد ایمنی کل و مولفه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش اختلاف معنی داری وجود داشت ($P < 0.05$)، از همین رو در ادامه آزمون تعقیبی محل اختلاف ها را مورد بررسی قرار داد. از نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی جهت تعیین محل اختلاف ها بر اساس ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش مشخص شد از جنبه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش، بین اداره کل با ناحیه یک و دو اختلاف معنی داری وجود دارد ($P < 0.05$). در ادامه با توجه به اختلاف های معنی دار مشاهده شده، براساس میانگین به رتبه بندی ناحیه ها پرداخته شد. بهترین وضعیت ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش را اداره کل با میانگین ۲/۰۵ و در رتبه بعدی ناحیه دو با میانگین ۱/۲۷ به خود اختصاص دادند، ناحیه یک هم با میانگین ۱/۱۵ ضعیف ترین وضعیت را دارا بود. از نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی جهت تعیین اختلاف ها (ایمنی کل) مشخص است از جنبه ایمنی کل، بین اداره کل با ناحیه یک و دو اختلاف معنی داری وجود دارد ($P < 0.05$). در ادامه با توجه به اختلاف های معنی دار مشاهده شده، براساس میانگین به رتبه بندی ناحیه ها پرداخته شد. بهترین وضعیت ایمنی کل را اداره کل با میانگین ۱/۹۷ و در رتبه بعدی ناحیه دو با میانگین ۱/۶۸ به خود اختصاص دادند، ناحیه یک هم با میانگین ۱/۶۶ ضعیف ترین وضعیت را دارا بود.

نتیجه گیری

شاید بتوان گفت از بین مؤلفه های ایمنی ذکر شده در این پژوهش زیربنایی ترین مؤلفه در ایمن سازی اماکن ورزشی مربوط به فرایند تأسیسات، ساخت و ساز می باشد چرا که سایر مؤلفه های فنی و ایمنی هریک به نحوی به این مؤلفه وابسته می باشند، برای مثال وضعیت جایگاه تماشاچیان، وضعیت خطوط و حریم ها و ... زمانی می توانند به بهترین نحو ایمن و استاندارد شوند که در فرایند احداث و ساخت و ساز، پیش بینی ها و ملاحظات لازم در هر بخش به عمل آید و مسلماً کوتاهی در این بخش منجر به عواقب وخیم تر در سایر بخش ها خواهد گردید. وضعیت مطلوب در احداث اماکن و تأسیسات ورزشی رعایت صد در صدی موارد و فاکتورهای استاندارد می باشد چرا که در این صورت احتمال بروز آسیب به کمترین حد ممکن خواهد رسید؛ با توجه به اینکه در سالن های چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان، در بخش ساخت و سازها و تأسیسات تنها میانگین ۱/۶۷ یعنی کمی بیشتر از نیمی از موارد استاندارد ذکر شده در منابع معتبر و موجود، در این اماکن رعایت شده است، بنابر این مسئولین و دست اندرکاران فرایند طراحی و احداث اماکن ورزشی در آینده باید با دقت نظر و حساسیت بیشتری به این بخش مهم توجه نمایند و در اماکن موجود نیز چنانچه امکان توسعه و ارتقاء در بخش تأسیسات و ساخت و سازها وجود دارد از آن غافل نشوند. از طرفی میانگین بسیار پایین کسب شده در مؤلفه ایمنی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش در سالن های چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان بسیار تأسف برانگیز و دردآور است؛ در دنیای کنونی مشتری مداری و احترام به مشتری به عنوان درصدی از موارد استاندارد رعایت شده است که از مهمترین و اساسی ترین فاکتورها در بازاریابی مطرح می باشد؛ تماشاچیان رویدادهای ورزشی گروهی از مهمترین مشتریان اماکن ورزشی می باشند که علاوه بر درآمدزایی برای اماکن و رویدادهای ورزشی موجب افزایش شور و نشاط، انگیزش و پیشرفت ورزش یک کشور می شوند، بنابراین کوتاهی در تأمین رفاه و امنیت آنان و بی توجهی و بی اعتنائی به این قشر تأثیرگذار در رویدادهای ورزشی بسیار نگران کننده و مخرب خواهد بود. بر این اساس توجه بیش از پیش مسئولین به این بخش مهم از فاکتورهای فنی و ایمنی اماکن ورزشی امری مهم و ضروری می باشد. در مورد وسایل و تجهیزات نیز باید یادآور شد که امروزه منابع و کتب متعددی در رابطه با وسایل و تجهیزات استاندارد رشته های مختلف ورزشی، ابعاد زمین، خطوط و حریم های استاندارد و مورد نیاز هر رشته، وجود دارد که با مراجعه به آنها می توان با استانداردسازی تجهیزات، لوازم، خطوط و حریم های زمین های بازی رشته های مختلف ورزشی میزان بروز آسیب ها را به میزان زیادی کاهش داد. شیر (۱۳۸۸) در پژوهشی به سفارش شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور، بسیاری از مؤلفه های ایمنی و استاندارد را برای رشته های مختلف ورزشی گردآوری نموده است که می تواند برای مدیران و دست اندرکاران اماکن ورزشی بسیار مفید و کاربردی باشد.

پیشنهادهای

- ✓ به مدیران و متصدیان احداث اماکن ورزشی، به ویژه متصدیان احداث سالن های ورزشی توصیه می شود قبل از شروع به احداث اماکن ورزشی حتماً با افراد متخصص در این زمینه مشورت نموده و از استانداردهای موجود برای احداث فضاهای مناسب برای رشته ورزشی مورد نظر اطلاع کسب کنند.
- ✓ به مدیران و سرپرستان اماکن ورزشی، به ویژه سرپرستان سالن های ورزشی توصیه می شود که به منظور ارتقای سطح فنی و ایمنی اماکن احداث شده و تحت سرپرستی خود پس از ارزیابی توسط افراد متخصص و برآورد هزینه، چنانچه امکان توسعه و بهبود فضاهای مورد نظر وجود دارد، حتماً در جهت بهبود و اصلاح آن ها اقدام نمایند.
- ✓ به مدیران و سرپرستان اماکن ورزشی، به ویژه متصدیان سالن های ورزشی توصیه می شود، در خرید ابزار و وسایل مورد نیاز برای سالن ها دقت نمایند و حتماً برای هر رشته ورزشی از وسایل استاندارد که برای آن رشته تهیه شده است، استفاده نمایند. تا بتوان میزان آسیب های ورزشی را به حداقل رساند.
- ✓ نظارت و ارزیابی مستمر از گام های اساسی در جهت حفظ و نگهداری اماکن ورزشی و افزایش طول عمر آن ها می باشد لذا مدیران اماکن ورزشی نباید از آن غفلت کنند و همواره این نکته را مد نظر قرار دهند که کلید حفظ و نگهداری اماکن ورزشی نظارت مستمر، جدی و علمی است.
- ✓ تماشاگران رویدادهای ورزشی جزء سرمایه های اصلی ورزش یک کشور محسوب می ؛ مدیران اماکن ورزشی باید در جهت ارتقای سطح کیفی جایگاه ها و سکوهای تماشاچیان (از قبیل صندلی ها، پله ها، راهروها، نظافت سکوها و ...) و امکانات جانبی آن (از قبیل

سرویس های بهداشتی، آبخوری ها، بوفه و ...) تلاش نمایند و شرایطی فراهم آورند که تماشاچیان همواره با خاطره ای خوب ورزشگاه را ترک نمایند.

✓ بایستی تلاش نمود تا مقوله نگهداری و حفظ اماکن ورزشی مقدم بر تعمیر آنها به عنوان ارزش و فرهنگ در جامعه مدیران اماکن ورزشی توجیه گردد.

✓ ایجاد دوره های آموزشی برای کارکنان به منظور بهینه سازی استفاده از تأسیسات، تجهیزات و وسایل ورزشی مد نظر قرار گیرد.

✓ نتایج تحقیق نشان داد که ساختمان و تأسیسات سالن های ورزشی چند منظوره آموزش و پرورش شهر کرمان از نظر ایمنی در وضعیت متوسطی قرار دارند، لذا ضروری است که در طراحی و ساخت سالن های ورزشی جدید به رعایت نکات ایمنی بیش از پیش توجه شود.

✓ برای ارزیابی وضعیت ایمنی سالن های ورزشی با توجه به شرایط، از چک لیست های ایمنی سالن های ورزشی استفاده شود و این کار با برنامه ریزی صورت گیرد.

مراجع

- [۱] ابراهیمی، کلثوم (۱۳۸۷). تحلیل مکانی فضاهای ورزشی آمل با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شمال.
- [۲] آزادیان، نریمان (۱۳۹۷). بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی سرپوشیده آموزش و پرورش شهرستان های استان لرستان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، مرکز پیام نور ری.
- [۳] آقائی نیا، حسین (۱۳۷۴). مبانی حقوقی ورزش ها. انتشارات کمیته ملی المپیک، صص ۴۵ الی ۶۱.
- [۴] امیدی قنبری، رضا؛ کرمی قمبوانی، فاطمه؛ حسن زاده، محمدتقی (۱۳۹۷). بررسی و ارزیابی وضعیت ایمنی فضاهای ورزشی ادارات آموزش و پرورش استان تهران با استانداردهای ملی مطالعه موردی فضاهای ورزشی سرپوشیده ادارات آموزش و پرورش استان تهران. چهارمین همایش ملی علوم ورزشی و تربیت بدنی ایران، تهران: انجمن توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین،
- https://www.civilica.com/Paper-SPORTCONF04-SPORTCONF04_032.html
- [۵] بای، ناصر (۱۳۸۷). بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی استان گلستان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران.
- [۶] پارکز، ژانت بی؛ زنگر، بیورلی آر کی؛ کوارترمن، جروم (۱۳۸۲). مدیریت معاصر در ورزش. ترجمه محمد احسانی. چاپ اول، تهران: انتشارات دانشگاه تربیت مدرس.
- [۷] سلیمانی مقدم، رضا (۱۳۸۸). بررسی وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و پرورش استان کرمانشاه از دیدگاه مدیران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.
- [۸] جوکار، شبنم (۱۳۹۵). بررسی وضعیت ایمنی سالن های آموزش و پرورش استان کهگیلویه و بویراحمد از دید مربیان و معلمان ورزش. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت ورزشی. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. دانشگاه تهران.
- [۹] حسین پور، اسکندر؛ کاشف، میر محمد؛ حسین پور، مرتضی؛ بیات، حسین (۱۳۹۱). بررسی شیوع آسیب های ورزشی بین دانش آموزان در مسابقات آموزشی. هشتمین کنگره بین المللی پزشکی ورزشی ایران - اصفهان: ۱۳ تا ۱۵ اردیبهشت.
- [۱۰] خواجهی، داریوش (۱۳۹۴). شناخت تاسیسات و اماکن ورزشی. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران.
- [۱۱] خواجه کریم الدینی، روح الله (۱۳۹۲). ادراک معتادین از نقش ورزش در اوقات فراغت بر موفقیت ترک اعتیاد آنها. پایان نامه ارشد دانشگاه شهید باهنر کرمان. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- [۱۲] رحیمی، سید یوسف؛ موسوی راد، سید طاهره؛ خواجه پور سوق، پروانه (۱۳۹۶). ارزیابی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی شهر یاسوج. فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی، (۷)، ۱۷۹-۲۰۷.
- [۱۳] سلیمانی مقدم، رضا؛ ناظمی، مهدی؛ دربانی، حسین؛ عیوضی، ایرج (۱۳۹۲). بررسی وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و
- https://www.civilica.com/Paper-JR_QRSM-JR_QRSM-2-5_007.html
- [۱۴] سیوندی، حسن (۱۳۹۴). بررسی وضعیت اماکن و تجهیزات ورزشی مدارس پسرانه مقطع متوسطه شهر کرمان. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت ورزشی. دانشکده تربیت بدنی. دانشگاه آزاد کرمان.

[۱۵] شهابی نژاد، مهدی؛ قهرمان تبریزی، کوروش؛ نورایی، طهمورث؛ ارمین، مهدی (۱۳۹۱). بررسی وضعیت ایمنی سالن های ورزشی وابسته به اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان. هشتمین کنگره بین المللی پزشکی ورزشی ایران- اصفهان. ۱۳ تا ۱۵ اردیبهشت.

[۱۶] شیر، بیژن (۱۳۸۸). استانداردها و ایمنی در اماکن ورزشی، سفارش شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور.

[۱۷] صابر، اکرم (۱۳۹۴). بررسی وضعیت ایمنی سالن های ورزشی آموزش و پرورش شهرستان کرج از دید معلمان و مربیان ورزش. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت ورزشی. پردیس البرز، دانشگاه تهران.

[۱۸] صفری، سمیه؛ امیدی، علیرضا (۱۳۹۵). بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی سرپوشیده استان چهارمحال و بختیاری. نخستین کنفرانس بین المللی مدیریت ورزشی، شیراز، موسسه آموزشی مدیران خبره نارون،

https://www.civilica.com/Paper-ICMSPORT01-ICMSPORT01_022.html

[۱۹] عابدی فیروزجایی، قاسم (۱۳۸۸). بررسی و مقایسه وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاههای دولتی و دانشگاههای آزاد استان مازندران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شمال.

[۲۰] عباسی مهابادی، روح الله (۱۳۸۷). مقایسه وضعیت استخرهای سرپوشیده استان اصفهان با استاندارد هاین موجود. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان.

[۲۱] عرب امینی، الله یار (۱۳۸۱). بررسی وضعیت موجود تربیت بدنی در مدارس ابتدایی استان اصفهان. سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان، کارشناسی تحقیقات.

[۲۲] عروف زاد، شهرام (۱۳۸۳). بررسی و مقایسه وضعیت ورزشی فضاهای ورزشی آموزش و پرورش استان اصفهان با استانداردهای موجود در سال تحصیلی ۸۳-۸۲. طرح پژوهشی، سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان، شورای تحقیقات.

[۲۳] عطشان، فائزه (۱۳۷۶). اماکن و ساختمان های ورزشی. تهران، جزوه درسی معاونت آموزشی و فرهنگی سازمان تربیت بدنی.

[۲۴] غفوری، علی؛ سیاح، منصور؛ دهخدا، محمد؛ عرب عامری، الهه (۱۳۸۰). بررسی میزان فراوانی بروز آسیبهای ورزشی در مسابقات. وزارتین بهداشت درمان و آموزش پزشکی و علوم تحقیقات و فناوری. طرح پژوهشی وزارت بهداشت. طب و تزکیه. شماره ۴۰، صص ۳۰-۳۲.

[۲۵] غلامی ترکسلویه، سجاد (۱۳۹۱). ارزیابی وضعیت ایمنی و بهداشتی سالن های چند منظوره ورزشی و رابطه آن با وقوع آسیب های ورزشی. پایان نامه کارشناسی ارشد. گروه مدیریت و برنامه ریزی ورزشی. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. دانشگاه شهید چمران اهواز.

[۲۶] فارسی، علیرضا (۱۳۸۵). بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاه های تهران و ارائه راهکارهای مناسب. طرح پژوهشی. پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.

[۲۷] قانع، عباس (۱۳۹۳). توصیف وضعیت ایمنی اماکن ورزشی آموزش و پرورش شهرستان تبریز، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.

[۲۸] قنبری، هادی (۱۳۹۰). مقایسه وضعیت فنی و ایمنی سالن های ورزشی چندمنظوره استان چهارمحال و بختیاری با شاخص های استاندارد موجود. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

[۲۹] کشاورز، لقمان؛ جلالی فراهانی، مجید؛ انصاری، سید محمد (۱۳۹۲). مقایسه نگرش دانش آموزان و معلمان سایر دروس به معلمان تربیت بدنی در مقطع متوسطه بندرعباس. پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، دوره شماره ۲ (۵ پیاپی)، تابستان ۱۳۹۲: ۷۵-۸۴.

[۳۰] گیل، فرد. مدیریت اماکن ورزشی. ترجمه اسدی، حسن. شعبانی مقدم، کیوان. اصفهانی، نوشین (۱۳۸۸). انتشارات دانشگاه تهران. ویرایش اول، چاپ دوم.

[۳۱] مظفری، سید امیر احمد (۱۳۸۱). مدیریت تأسیسات و اماکن ورزشی. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت مدرس.

[۳۲] مظفری، سید امیر احمد (۱۳۸۸). برنامه ریزی و مدیریت تأسیسات و اماکن ورزشی، انتشارات مربع آبی ۴۷.

[33] Afework T H. Asfaw MB. (2014). The Availability of School Facilities and Their Effects on the Quality of Education in Government Primary Schools of Harari Regional State and East Hararghe Zone, Ethiopia. Middle Eastern & African Journal of Educational Research, Issue 11:59-71.

[34] Andrea M. Leiter, Christoph M. Rheinberger (2016) Risky sports and the value of safety information Journal of Economic Behavior & Organization 131, 328–34

[35] Christopher I. Okakah R O. Arainwu G. (2015). FACILITIES/EQUIPMENT AS PREDICTOR OF SPORT DEVELOPMENT IN EDO STATE, NIGERIA. European Journal of Research in Social Sciences Vol. 3 No. 3: 2056-5429

[36] Hackman. LH, Scott. D. (2009). Overview of maintenance strategy, acceptable maintenance standard and resources from a building maintenance operation perspective. Journal of Building Appraisal. 4, 269–278.

[37] J. Hatfielda, S. Boufousa, T. Evestonb. (2019). An evaluation of the effects of an innovative school-based cycling education program on safety and participation. Contents lists available at ScienceDirect Accident Analysis and Prevention. 127(2019). 52-60. journal homepage: www.elsevier.com/locate/aap

[38] Jari Parkkari, Kati Pasanen, Anne-Mari Jussila, Raija Oksanen, Anna Ojala, Katariina Autio, Pekka Kannu (2017). SPORTS AND EXERCISE SAFETY IN FINLAND LIVE : AN IMPLEMENTATION PROGRAM TO SPORT CLUBS AND SCHOOLS. Published by group.bmj.com, Br J Sports Med 2017 51: 371 S. Boufousa, T. Evestonb. 2019.,

[39] Mitchell R. Sherker S. Cavanagh M. Eager D. (2007). Falls from playground equipment: will the new Australian playground safety standard make a difference and how will we tell? Health Promotion Journal of Australia, 18. 98-104.

[40] Nacar E. (2013). Analysis for sports facilities in sports high school in terms of quality and quantity (Eastern Anatolia region sample). European Journal of Experimental Biology. 3(1):174-180.

[41] Peter S. Otago L. Finch C. Payne RW. (2009). The policies and practices of sports governing bodies in relation to assessing the safety of sports grounds. Journal of Science and Medicine in Sport. 12: 171–176.

[42] Rintaugu E G. Nteere JS. (2011). Availability and adequacy of sports facilities and equipment in selected secondary schools in Kenya. Kenyatta University institutional repository.

[43] Szucs. A, Moreau S, Francis. A (2009). Aspects of stadium design for warm climates. Building and Environment. Volume 44, Issue 6, Pages 1206–1214.